

Sporné otázky nutné obrany v judikatuře

Abstrakt

Práce se zaměřuje na institut nutné obrany v českém právním řádu, zejména pak na analýzu a řešení sporných otázek, které vyvstaly při aplikaci a výkladu tohoto institutu s ohledem na právní úpravu. Hlavní pozornost je věnována judikatuře, ale nejsou opomíjeny ani některé otázky řešené v rámci trestněprávní teorie.

Práce je systematizována do šesti kapitol, společně s kapitolou *Úvodu*, který přináší základní vymezení problematiky a hlavního účelu práce, a *Závěru*, jež předkládá závěrečné úvahy nad zjištěnými poznatky a práci uzavírá.

První kapitola je věnována obecným základům trestní odpovědnosti, přičemž se zaměřuje zejména na pojem protiprávnosti, neboť nutná obrana patří mezi okolnosti protiprávnost vylučující, čímž zároveň představuje i důvod k vyloučení trestní odpovědnosti jednatelů. Samotné okolnosti vylučující protiprávnost následně krátce uvádí a vyjmenovává *kapitola druhá*. Účelem *třetí kapitoly* bylo charakterizovat institut krajní nouze a odlišit jej v podstatných znacích od institutu nutné obrany, který představuje jeho privilegovaný případ. Jádro problematiky je dále obsaženo v *kapitole čtvrté* zvané Nutná obrana. V úvodu se kapitola zabývá podstatou a významem nutné obrany v rámci trestního práva. Kapitola sestává ze tří dílčích podkapitol, které podrobně vymezují podmínky jednání v nutné obraně a jeho jednotlivé komponenty. Hlavní části tvoří pojednání o útoku a obraně. V rámci výkladu pojmu útoku byly vymezeny jeho podstatné náležitosti, včetně požadavku protiprávnosti a společenské škodlivosti takového jednání, osoby útočnicka, míry jeho zavinění a proti čemu musí útok směřovat. Další část byla věnována obrannému jednání, které nesmí být zcela zjevně nepřiměřené způsobu útoku. V souvislosti s jeho vymezením bylo rozlišeno mezi přiměřeností, proporcionalitou a subsidiaritou nutné obrany. Pozornost byla rovněž věnována i použití zbraně v nutné obraně a obraně putativní. O případech, kdy dochází k vykročení z mezí nutné obrany, tzv. excesu, pojednává *kapitola pátá*. V rámci dvou dílčích podkapitol jsou charakterizovány jednotlivé typy excesů a následně jejich právní posouzení a důsledky, jež vyplývají z překročení mezí nutné obrany. *Kapitola šestá* se věnuje nutné obraně za použití automatických obranných zařízení. V rámci jednotlivých kapitol jsou uvedeny

sporné otázky a relevantní judikatura související s tématem, včetně stručného popisu skutkového děje, argumentace a konečného řešení těchto otázek soudy.